

uteha stranaca (VI)

jan mekjuen

Meri se nacerila. Iz kuhinje je dopirao zvuk luppenja tanjira. Ponovala je Robertovu rečenicu polagano, naglašavajući svaku reč. »Dobro izgledaš«, i uzela ga za ruku. Kolin se nasmejao.

Robert je skinuo zapušać i kada je bela pena jurnula uz tanak vrat flaše, on je okrenuo glavu u stranu i oštvo poizvao Kerolajn. Istog časa se pojavila na jednim od belih vrata i stala pored Roberta, licem okretnuta gostima. Kada su podigli čaše, ona je tiho rekla »Za Kolina i Meri«, ispraznila čašu brzim gutljajima i vratila se u kuhinju.

Meri se izvinula i otišla da se presvuće, i kada su vrata sa obe strane galerije ponovo zatvorila, Robert je dopunio Kolinovu čašu i držeći ga blago za lakan, poveo ga u onaj deo galerije gde su mogli neometano šetati. Ne ispuštajući sasvim Kolinov lakan, Robert je objašnjavao različite detalje o pojedinim predmetima koji su pripadali njegovom dodi ili ocu; pozнатi stolar je napravio ovaj ugaoni sto neprocjenjive vrednosti, sa jedinstvenom intarzijom — kad su se zaustavili ispred njega, Robert je prešao rukom po njegovoj glatkoj površini — deda ga je dobio na poklon u uslugu koju je učinio tom poznatom majstoru; dalje je objašnjavao kako su ti mračni crteži — koje je počeo skupljati njegov deda — povezani sa nekim poznatim školama i kako je njegov otac uspeo dokazati da su izvnesi potezi kista nesumnjivo ukazivali na određene majstore. Ovo — Robert je uzeo u ruke kopiju poznate katedrale — bilo je načinjeno od olova koje se vadi samo u jednom rudniku u Švajcarskoj. Kolin je morao držati model obema rukama. Robert mu je pričao kako je njegov deda imao deonice u tom rudniku, koje su ubrzno propale, ali olovo koje se vadilo tamo bilo je jedinstveno u svetu. Statuetu koja je izrađena od poslednjih kopova rude naručio je njegov otac. Išli su dalje, Robert više nije držao Kolina za lakan, ali ga je sve vreme blago dodirivao. Ovo je bio deo pečat, ovo su bili njegovi nadočari za operu, koje je takođe i njegov otac nosio, a kroz koje su njih dvojica gledali čuvene predstave — Robert je nabrojao nekoliko opera, soprana, tenora. Kolin je klimao glavom i u početku mu postavljao jes neka dodatna pitanja. Ali, to nije bilo potrebno. Robert ga je vodio prema maloj rezbarjenoj polici za knjige od mahagonija. Tu su se nalazili omiljeni romani njegovog dede i oca. Sve knjige su bile prva izdanja i nosile su oznake poznatih knjižara. Da li je Kolin čuo da tu knjižaru? On je odgovorio da jeste. Robert ga je doveo do ormara koji je stajao između dva prozora. Odložio je čašu i pustio ruke da mu skliznu niz telo. Stajao je u tišini pognute glave, kao pri molitvi. S puno poštovanja Kolin je stajao nekoliko stopa dalje i razgledao predmete kao da se priprema za onu igru sećanja koja se veoma često igra na dečijim zabavama.

Robert je procistio grlo i rekao: »Ovo su predmeti koje je moj otac svakodnevno koristio«. Zastao je; Kolin ga je zabrinuto posmatrao. »Male stvari«. Još jedanput pauza. Kolin je prstima začešljao kosu, a Robert je napeto zurio u četke, lule i brijače.

preko Kerolajne glave u policu prepunu novina i časopisa. Meri je iznenada prestala da govori izvinivši se što je uopšte toliko govorila, u njenom glasu bilo je neke razdraženosti. Robert joj se nasmešio i uzeo je za ruku. Istovremeno je poslao Kerolajn u kuhinju po kafu.

Držeći još uvek Meri za ruku, on je svoj osmeh uputio Kolinu. »Večeras novi vlasnik preuzima moj bar.« Podigao je čašu. »Za novog vlasnika.« »Za vašeg novog vlasnika«, rekla je Meri. »A šta se desilo sa starim?«

Kolin je uzeo u ruke svoju čašu, ali je nije nije podigao. Robert ga je ponovo posmatrao i kad je Kolin ispišo sadržaj čaše, Robert je rekao kad bi seljaka učio lepim manirima. »Za Robertovog novog vlasnika.« Napunio je Kolinovu čašu i okrenuo se prema Meri. »Stari vlasnik je bio star i sad ima nevolje sa policom. Novi vlasnik... Robert je napućio usne, bacio kratak pogled prema Kolinu, pucnuo prstima... on zna kako da izade na kraj sa nevoljama. Zna kad treba da reaguje. Ne dozvoljava da ga ljudi iskoriste.« Kolin je na mah uhvatio Robertov pogled.

»Zvuči kao vaš čovek« rekla je Meri učitivo.

Robert je klimnuo glavom i trijumfalno se nasmešio. »UPRAVO moj čovek«, rekao je i pustio njenu ruku.

Kada se Kerolajn vratila sa kafom, našla je Kolina ispruženog na šezlongu, dok su Robert i Meri tiho razgovarali za stolom. Ona je Kolinu donela šolju kafe i spustila se pored njega oslanjajući se o njegovu koleno. Bacivši pogled preko ramena ka Robertu, počela je ispitivati Kolina o njegovom poslu i porodici, ali ga nije pažljivo slušala jer je očima istraživala njegovo lice. Njoj je bila mnogo važnija činjenica da s njim razgovara od samog sadržaja razgovora; nagnula je glavu prema njemu kao da se kupa u peni njegovog govora. Uprkos tome, ili možda

JAN MEKJUEN (IAN MCEWAN), britanski pripovedač i romanopisac, rođen je 1948. godine u Oldershottu. Za prvu knjigu pripovedaka *Prva ljubav, poslednji obredi* koja je objavljena 1975. godine dobija nagradu Somerset Moma 1976. Tri godine posle objavljuvanja prve zbirke pripovedaka, 1978., izdaje drugu zbirku pripovedaka *Između čaršava*, a iste godine objavljuje svoj prvi roman *Cementna bašta*. 1981. godine objavljuje svoj drugi roman pod naslovom *Uteha stranaca* i iste godine izdaje zbirku TV drama *Podražavanje*.

Mekjuen je, po mišljenju mnogih kritičara i autora, najznačajniji pisac koji se javio u Velikoj Britaniji tokom sedamdesetih godina.

baš zbog toga, Kolin je govorio s lakoćom, prvo o svom neuspelom počkušaju da postane pevač, onda o prvom glumačkom poslu, pa zatim o svojoj porodici. »Onda je moj otac umro«, završavao je, »a moja majka se ponovo udala.«

Kerolajn je spremala sledeće pitanje, ali ovoga puta je bila u nedoumici. Iza nje za stolom Meri je zevala i ustajala. »Hoćete li...« Kerolajn se zaustavila i ponovo počela. »uskoro idete kući, prepostavljam«.

»Iduće nedelje«

»Hoćete doći opet?« dodirnula je njegovu ruku. »Hoćete obećati da ćete ponovo doći?«

Kolin je bio učitiv i neodreden. »Naravno.«

Ali Kerolajn je bila uporna. »Ne, mislim, veoma je važno.« Meri im se približavala, Robert je takode ustajao. Kerolajn je spustila glas. »Ja ne mogu da sidem niz stepenice.«

Meri se zaustavila ispred njih, ali čuviš Kerolajn šapat, pomerila se do police sa časopisima i uzela jedan. »Možda bismo trebali da idemo«, doviknula je.

Kolin je klimnuo glavom sa zahvalnošću i upravo se spremao da ustane kad ga je ona uhvatila za ruku i tiho rekla, »Ja ne mogu da izlazim napole.«

Robert se pridružio Meri ispred police na kojoj su stajali časopisi, gledali su neku veliku fotografiju. Ona ju je držala u rukama. Prikazivala je nekog čoveka na balkonu, koji je pušio. Slika je bila nejasna, napravljena sa velike daljine i mnogo puta uveličana. Dozvolio joj je da je drži nekoliko sekundi, a onda joj je oduzeo iz ruku i vratio na policu.

Kolin i Kerolajn su se podigli, Robert je otvorio vrata i upazio svetlo na stepeništu. Kolin i Meri su se zahvalili na gostoprimgstvu. Robert je objasnio Meri kako da stignu do hotela.

»Nemojte zaboraviti...« rekla je Kerolajn Kolinu, ostatak rečenice je bio presečen pošto je Robert zatvorio vrata. Kada su stigli do prvog odmorišta, začuli su oštar zvuk, to je lako mogao biti neki predmet ispušten zbog primjelenog šamara. Stigli su do dna stepeništa, prešli malo dvorište i izašli na neosvetljenu ulicu:

»Kojim putem sad?« upitao je Kolin.

Kad su se najzad pomerili, Kolin je prezrije rekao, »Vama je vaš otac veoma važan.« Još jedanput su stigli do trpezarijskog stola, do boce sa šampanjicom čiji je preostali sadržaj Robert razdelio u njihove čaše. Onda je saterao Kolina u jednu od kožnih fotelja, dok je on ostao da stoji i zauzimajući takav položaj da je Kolinu svetlost lustera išla pravo u oči ako je želeo da gleda Roberta.

Robert je govorio tonom kojim bi se objašnjavale stvari što se same po sebi podrazumevaju. »Moj otac i njegov otac su se jasno razumeli. Bili su muškarci i bili su na to ponosni. Zene su ih takođe razumele.« Robert je ispraznio svoju čašu i dodata »Nije bilo zabune.«

»Žene rade kako im se kaže«, rekao je Kolin žmireći u svjetlo.

Robert je napravio mali pokret rukom prema Kolinu. »Muškarci ne sumnjuju u sebe, oni mrze sami sebe, više no što mrze jedan drugog. Žene tretiraju muškarce kao decu, jer ih drugačije ne bi uzimale ozbiljno.«

Robert je seo na rukohvat fotelje i položio dlan na Kolinovo rame. Glas mu se produbio. »Ali, one vole muškarce. One mogu reći što god hoće, ali one vole agresiju, snagu i moć muškaraca. To je duboko usaden u njihove duše. Pogledajte žene koje privlače uspešnog muškarca. Kad ono što ja govorim ne bi bilo istina, žene bi protestovale prilikom svakog rata. Umesto toga, one uživaju što šalju svoje muškarce u borbu. Pacifisti i oni koji iznose nekakve primedbe uglavnom su muškarci. Mada one sebe zbog toga mrze, žene vole da njima vladaju muškarci. To je duboko u njihovim dušama. Lažu same sebe. Govore o slobodi, a sanjaju o tome da budu zarobljeni.« Robert je blago masirao Kolinovo rame dok je to govorio, a Kolin je pijučkao svoj šampanjac i zurio ispred sebe. Robert kao da je počeo da recituje, kao kad dete napamet govoriti tablicu množenja. »Svet oblikuje ljudski um. Ljudi oblikuju svet. Zenske umove formiraju muški. Od najranijeg detinjstva, svet koji one vide načinili su muškarci. U današnje vreme žene lažu sebe i svuda vladaju zabuna i nesreća. U vreme kad je moj deda živeo, to nije bilo tako. Ovih nekoliko stvari me na to podseća.«

Kolin je procistio grlo. »Vreme kad je vaš deda živeo, imalo je svoje cifražetkinje. A ja ne razumem šta vama smeta. Muškarci još uvek vladaju svetom.«

(nastaviće se)

Sa engleskog: Ljubica Damjanov